N°. 644. 1855.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

ZATURDAG 23 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.20.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De Tweede Kamer heeft gisteren *verworpen* het ontwerp van wet tot goedkeuring van het tractaat omtrent de regeling van de grenzen van de Nederlandsche en Portugesche bezittingen op Timor en onderhoorige eilanden.

Die verwerping heeft ons groot genoegen gedaan; want daaruit is op nieuw gebleken, dat de April-beweging en het programma van het April-Ministerie slechts leuzen waren voor het volk vol goede trouw, en dat zij, die opgetreden waren als redders en beschermers van de soi-disant bedreigde Protestantsche kerk, reeds bij de eerste gelegenheid zelfs het voornaamste regt uit het oog verliezen, waarop die kerk, tegelijk met de overige gezindten, aanspraak heeft. Uit de stemming over het ontwerp blijkt verder, dat de ware vrienden van het Protestantisme — d. i. de ware vrienden van gelijkheid van alle gezindten voor de wet, de beoefenaars der waarachtige verdraagzaamheid — niet zijn zij, die, onder de werking der geheime protestantsche genootschappen gekozen als kampvechters voor het Protestantisme in de Kamer zijn opgetreden; maar juist zij, die, in April 1853 verguisd en belasterd, ter verblinding der menigte als verraders van het Protestantisme werden afgeschilderd, en zij die, *niet Protestant*, nogtans op de handhaving van het regt der Protestanten evenzeer als op hunne eigene regten naijverig zijn.

Het was voor het April-Ministerie weggelegd, om met een Roomsch Catholijken Staat een verdrag te sluiten, waarbij van *onze* zijde aan de R. Catholijken, die, door afstand van grondgebied, nu Nederlandsche onderdanen zouden worden, vrijheid van geweten en vrijheid van godsdienst werd gewaarborgd, ofschoon dit vrij overbodig mogt geacht worden, terwijl voor de bescherming van *de Protestantsche godsdienst* geene enkele bepaling werd vastgesteld, en zulks tegenover een land, dat van verdraagzaamheid nimmer groote blijken heeft gegeven.

Zoo is dan in de practijk gebleken hoe „warm" het Protestantsche hart klopt, dat in den boezem van ht April-Ministerie zetelt: ofschoon het die voorgewende warme aandoening alleen is, welke dat hart op den zetel der Regering heeft kunnen brengen!

Hoogst merkwaardig zijn de discussien, van dat standpunt beschouwd, die gister in de Kamer gevoerd werden; zoodra *het Bijblad* zal zijn verschenen komen wij er opzettelijk op terug. Doch reeds nu mogen wij eene opmerking niet achterwege laten. Zij is deze: dat het ons meer nog dan van ieder ander verwondert, hoe de heer GODEFROI zijne ministerieel-gezindheid zóó ver heeft kunnen drijven, om, van zijn geheel bijzonder standpunt en met de geschiedenis zijner voorvaderen voor oogen, het tractaat goed te keuren.

Van den heer GODEFROI althans had het Protestantisme in Nederland, zoo niet het Jodendom, een ander votum mogen verwachten.

Met belangstelling maakten wij dezer dagen kennis met den inhoud eener brochure, welke in den tegenwoordigen tijd, nu aanzienlijke kosten voor het defensiewezen worden gevraagd, de algemeene aandacht verdient. Wij bedoelen het *Ontwerp van een kanaal ter vereeniging der rivieren de Maas en de Schelde*, als middel ter verdediging van Neêrlands grondgebied, ontginning en verbetering zijner gronden en bevordering van zijn handel en doorvoer, bij gemotiveerd voorstel aan Z. M. den Koning aangeboden, door den oud-Generaal VAN GORKUM.

Dat ontwerp toch strekt:

1o. Om het oude defensiestelsel van het zuidelijk frontier te versterken tot handhaving van het Neêrlandsch grondgebied.

2o. Ter ontginning en verbetering van omstreeks 350,000 bunders, wier grondswaarde met 200 millioenen guldens kan verhoogd worden.

3o. Tot waterloozing en drooglegging der veelmaals overstroomde Noord-Brabantsche polders en andere bebouwde landen.

4o. Om in den handel en doorvoer, die te Antwerpen over Luik op Keulen bestaat, regtstreeks te Vlissingen of van Zeeland over Maastricht naar Keulen, met Belgie te deelen.

De kosten der uitvoering bij nadering vergeleken met die voor den aanleg van de Zuid-Willemsvaart besteed, schijnen bij de beste ingerigte technische werken, ten gebruike der scheepvaart als anderzins, de *vier millioenen* niet te zullen te boven gaan.

Opmerkelijk, in verband met de verschillende gevoelens over den toestand onzer landmagt, is de volgende zinsnede:

„Welke ook de houding van Pruissen en den Duitschen bond bij den aanvang van eenen vijandelijken aanval op Belgie en Nederland zijn moge, het staande leger van 56,000 man is meer dan voldoende om den vijand, hoe overmagtig ook op het zuidelijk frontier, waren hier slechts 40,000 vereenigd, gedurende zoolang staande te houden, als noodig zou zijn om de reserve of schutterijen op te roepen en op de wapenplaatsen te dirigeren, mits de dispositiën voor het staande leger hiertoe in tijds geregeld, en de schutterijen behoorlijk georganiseerd, gewapend, gekleed en door bekwame officieren onderrigt en aangevoerd zijn, *hetgeen zeer wel geschieden kan zonder de schatkist op eene buitengewone wijze te bezwaren.*"

„Met de reserve wordt het staande leger op het dubbel zijner sterkte gebragt, een sterkte, die meer dan genoegzaam is, om een driemaal sterkere overmagt het voortrukken op het alhier gegeven beperkt terrein te beletten, eene grootere sterkte zou veeleer hinderlijk kunnen zijn, *terwijl eene grootere legermagt ter verdediging bij het vigerende stelsel gevorderd wordt.*"

„Het is gevolgelijk eene zeer groote dwaling, dat Neêrlands krijgsmagt niet magtig genoeg zou kunnen zijn om de vestingen van dezen Staat, die met een aanval kunnen bedreigd worden, te bezetten."

Uit een krijgskundig, staathuishoudkundig en landhuishoudkundig oogpunt beschouwd, wenschen wij deze brochure in veler handen, en hopen, dat ook bij de Regering mag worden acht gegeven op de stem van „*een oud dienaar van den Staat*," die ook *nu*, gelijk vroeger, zijne kennis en ervaring wil aanwenden, „tot verbetering van 's Rijks grondbezittingen, tot vermeerdering der nijverheid en der bevolking, van de welvaart, van het volksbestaan en van de middelen tot 's lands verdediging." Zonder dus op te treden tot verdediging van het ontwerp, dat wordt voorgesteld, zouden wij het onverantwoordelijk achten, zoo de zaak buiten onderzoek, het voorstel zonder uitvoering of grondige wederlegging bleef, en de geachte Schrijver in zijne lofwaardige bedoelingen eenigermate werd gekrenkt.

De Morgenster deelt den inhoud mede van een, door de Synode der *Waldensische* gemeenten te Latour voorloopig vastgesteld en thans aan de gemeenten ter goedkeuring aangeboden, kerkelijk reglement of, zoo als het heet, *de Grondwet der Waldensische kerken*, waarin ons, bij vergelijking met den krachtigen tegenstand, welken zulk een bepaling in het als meer verlicht en vroom zoo hoog geroemde *Nederlandsche Hervormd Kerkgenootschap* ontmoet, bijzonder opmerkelijk voorkwam, wat in de artikels 10 en 11 geschreven staat:

„De algemeene vergadering van elke bijzondere kerk of gemeente bestaat uit *al de mansledematen dier gemeente*, die den ouderdom van 25 jaren bereikt hebben.

„Aan deze vergadering is opgedragen:

a. de benoeming van *predikanten;*
b. die van *afgevaardigden ter Synode;*
c. die van *ouderlingen en diakenen;*
f. Zij wordt regtstreeks geraadpleegd bij de *kerkevisitati n.*

Men schijnt eene verbazende verscheidenheid, of liever verschil van meeningen onder de *Protestanten* van verschillende landen te kunnen opmerken; in *Nederland* evenwel treft men veel aan wat men eerder elders zou zoeken. Het is alsof *het regt der gemeente* dáár het meest wordt geëerbiedigd, waar het protestantisme zich het meest in zijne zuiverheid en eenvoudigheid, vrij van fanatisme, openbaart. Zeker heerscht dáár de meeste wasdom, waar de lucht niet door verpestende dampen is bezwangerd.

Wij gaven in onze Nis. 633 en 634 den tekst der overeenkomst met Belgie gesloten tot regeling der voorwaarden waarop de consulaire agenten van dit Rijk in de voornaamste havens der Nederlandsche koloniën zullen worden toegelaten. De Commissie, door de Kamer daartoe benoemd en bestaande uit de heeren HUGENHOLTZ, VAN HOËVELL, MACKAY, VAN GOLTSTEIN en ROCHUSSEN, heeft op 20 dezer omtrent die Overeenkomst een rapport uitgebragt, waaraan wij de volgende opmerkingen ontleenen:

De Commissie heeft het tractaat, waarbij een zoo gewigtig beginsel als het toelaten van de vreemde consuls in de Nederlandsche koloniën wordt aangenomen, met genoegen ontvangen. Zonder daaromtrent in wijdloopige beschouwingen te treden, acht de Commissie het verlaten van het tot dusverre gehuldigde stelsel van uitsluiting eene hoogst nuttige zaak. Het komt overeen met den milden zin, die de Nederlandsche handels- en scheepvaartwetten bezielt, en opent het uitzigt, dat bij verdere toepassing van dit beginsel, bij wijze van wederkeerigheid, Nederlandsche consuls in vreemde koloniën zullen worden toegelaten. De Commissie behoeft, wat het wenschelijke der uitbreiding van dat beginsel betreft, slechts te herinneren, hoe vaak er reeds gewezen is op het gewigt voor onzen handel, om consuls te hebben in Australie en in de verdere Engelsche Oost-Indische bezittingen. Intusschen mag de Commissie niet ontveinzen, dat zij het aannemen van dit beginsel hoogst gewigtig keurt, en juist daarom de gronden zoude wenschen te kennen, waarop de Regering tot de in-werking-brenging besloten heeft. Hoezeer de Commissie zich meent te mogen verheugen, dat de eerste stap gedaan zij, zoo heeft het echter hare aandacht getrokken, dat de eerste toelating van vreemde consuls juist aan Belgie werd verleend: aan eene natie, die geene wederkeerigheid kan aanbieden. De Commissie vertrouwt, dat bij de Regering het voornemen bestaat aan den nu eenmaal ingeslagen weg meerdere uitbreiding te geven, en in het belang van onzen handel toelating van onze consuls elders zal zoeken te verkrijgen. De Commissie heeft stilgestaan bij de wijze, waarop de Belgische consuls worden toegelaten, en dit in verband met de uitbreiding dier toelating. Zij heeft zich afgevraagd, of het toelaten van consuls, bij wijze van tractaat, de Regering niet zou kunnen belemmeren in het bepalen van andere voorwaarden, dan die bij tractaat zijn vastgesteld. Wanneer er meer tractaten worden gesloten, zal het eene gewis niet meer kunnen inhouden dan het andere. Men staat zelfs bloot aan hooger eischen. De Regering, den weg der tractaten blijvende volgen, zoude niet bij magte zijn bij wet of besluit te veranderen, wat reeds bij tractaat is vastgesteld. De Regering heeft gewis hare gronden gehad, waarom zij deze wijze van handelen heeft gevolgd, en de kennisneming dier gronden zou daarover licht kunnen verspreiden.

In art. 10 wordt, overeenkomstig vroegere tractaten, de wijze van uitleveren en aanhouden van deserterende schepelingen geregeld. De Commissie had hierbij het

oog op het wets-ontwerp, waarbij eene regeling der tucht op de koopvaardijschepen geregeld wordt. Wordt dit ontwerp wet, dan zal het niet alleen voor Hollandsche, maar ook voor vreemde schepelingen gelden. Daarop rees de vraag, of het niet voorzigtiger ware, dit punt bij nader te sluiten overeenkomsten in het midden te laten. Men zou op dit punt twee beginsels kunnen zien toegepast; dat van het tractaat in de koloniën en dat der wet in Nederland.

De overige artikelen, die voorwaarden, bevoegdheden en verpligtingen regelen, gaven geene stof tot bijzondere opmerkingen. De Commissie meent, dat de gestelde voorwaarden en regelen overeenkomen met de wijze, waarop consuls elders worden toegelaten.

De Commissie heeft gemeend het in hare handen gestelde tractaat eenigzins breedvoeriger te moeten beschouwen, daar het de eerste stap is, dien men op eenen nieuw ingeslagen weg zet. Die eerste stap zal, voor zoover men den weg der tractaten blijft bewandelen, door meerdere gevolgd worden. De Commissie verwacht en verlangt het. Zij vertrouwt, dat daarbij met die omzigtigheid zal worden gehandeld, die bij het wenschelijke het raadzame in het oog houdt, die het nationale belang met het internationale verkeer in verband brengt, die bij het toelaten en erkennen van consuls voorwaarden weet te bedingen, welke tegen misbruik waarborgen zonder het genot der verleende bevoegdheid te belemmeren.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Bij voortdurig weinig nieuws uit de Krim, zelfs niet de bevestiging van eene depêche door een Engelsch blad medegedeeld, meldende, dat het bombardement den 16 zou hervat worden en niettemin was men meer gerust gesteld.

De geruchten van de vorige dagen worden geheel op zijde geschoven en als valsch beschouwd, en daar het artikel van het dagblad van St. Petersburg over het algemeen als van zeer vredelievenden aard ter beurze werd aangemerkt, zoo ondergingen de fondsen dan ook eene aanmerkelijke rijzing.

Men kwam wel op de leening terug, maar om te verzekeren, dat zij was uitgesteld. Het schijnt echter, integendeel, dat zij binnen korter tijd dan men vermoedde zal worden uitgeschreven; want eene depêche gister door den Franschen *Moniteur* medegedeeld roept den Senaat en het Wetgevend Ligchaam tegen 2 Julij e. k. bijeen.

Ziethier den inhoud van die telegrafische depêche dd. 21 Junij.

De *Moniteur* deelt heden ochtend een Keizerlijk decreet mede, waarbij de Senaat en het Wetgevend Ligchaam tegen 2 Julij e. k. worden bijeengeroepen.

Deze bijeenroeping was niet onverwacht. Sedert de sluiting der zitting deed de regering voorzien, dat finantiële maatregelen eene spoedige bijeenkomst zouden noodzakelijk maken.

De wisseling van diplomatische mededeelingen tusschen de verschillende kabinetten wordt sedert eene maand met ijver voortgezet, en wij kunnen melding maken van een groot aantal zoodanige mededeelingen, allen betrekking hebbende op de groote quaestie van het oogenblik. De meeste dier stukken zijn bekend, ten minste door overzigten of analysen; maar thans is zelfs de tekst bekend geworden eene belangrijke depêche van den graaf Buol aan baron Hubner, minister van Oostenrijk te Parijs.

Die depêche voert de dagteekening van 20 Mei. Dat stuk is van te meer belang, omdat daarin de houding van Oostenrijk juist afgebakend wordt. Het is waarschijnlijk, dat zij betrekking heeft op de depêche van dezelfde dagteekening, aan de Britsche regering door den Oostenrijkschen Minister van Buitenlandsche Zaken medegedeeld, en welke depêche lord Palmerston in zekeren zin beloofd had ter bureau van het Lagerhuis te deponeren.

De heer Buol toont op heldere wijze aan, dat Oostenrijk voor zijn deel niet meer van Rusland zal vorderen. Wij verwachten, zegt hij, den loop der onderhandelingen en het oogenblik is geschikt, om de vredesonderhandelingen te hervatten, waartoe wij, wat ons betreft, niet medewerken zullen dan met het onherroepelijk besluit, om tot eene volledige verwezenlijking der vier waarborgspunten te geraken. Maar zoo Oostenrijk niet meer wenscht, is het billijk te verklaren, dat het vast besloten is, om ook niet minder te vergen; en de taal van Oostenrijk tegenover de kabinetten van Parijs en Londen wordt bevestigd door de verklaringen, door graaf Buol in de laatste zitting der conferentie gedaan.

Zoodra het alliantie-tractaat tusschen Piemont, Frankrijk en Engeland gesloten werd was een gerucht in omloop, dat een Sardinisch diplomaat in de Weener-conferentien zou worden toegelaten. Daarvan was echter toen geen schijn of schaduw, hetgeen ook zeer gemakkelijk te verklaren is door de weinig vriendschappelijke betrekkingen tusschen Oostenrijk en Piemont en ook door de omstandigheid, dat de conferentie was geconstitueerd sedert de maand Aug. 1854, en dat de nieuwe bijeenkomsten slechts waren een weinig gewijzigde voortzetting der vorige.

Piemont dringt er echter, naar men wil, thans op aan, om, zoo te eeniger tijd de vredes-onderhandelingen hervat worden, daaraan dan te mogen deelnemen.

In eene telegrafische depêche uit Londen, d.d. 21 Junij, wordt gemeld:

„In de zitting van het Hoogerhuis op heden heeft lord Clarendon op een interpellatie geantwoord, dat Denemarken verzocht is om van Rusland ophelderingen te vragen over het gebeurde bij Hangö, zullende de represailles afhangen van het antwoord, dat daarop zal gegeven worden.

In het Lagerhuis heeft lord Palmerston verklaard, dat heden bij de Regering eene depêche uit de Krim is ontvangen.

Volgens dezelve is het vuur tusschen de batterijen en de werken van beide kanten hervat, zonder eenig gewigtig resultaat op te leveren. De tijdingen loopen niet verder dan tot den 17den, daar de telegrafische gemeenschap sedert eenige dagen afgebroken is."

Uit St. Petersburg wordt gemeld:

De Grootvorst Michael heeft Moskou verlaten, ten einde de Poolsche vestingen te gaan inspecteren.

Bij keizerlijke ukase te Petersburg uitgevaardigd is bepaald, dat tot het Christelijk geloof overgegane Israelieten 30 recruten van elk duizendtal zielen moeten leveren voor het leger om deel te nemen aan den tegenwoordigen oorlog.

Men verneemt, dat het eskader onder bevel van den schout-bij-nacht Baines, sterk 17 oorlogsstoomschepen, van Kiel naar de Oostzee gestoomd is.

Op verzoek van den generaal Pelissier zijn te Varna nog meerdere troepen naar de Krim ingescheept.

Tot gezanten van Rusland zijn bevestigd te Weenen prins Gortschakoff, te Stutgardt, de heer van Titoff en te Hanover de legatieraad Sontor.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN VRIJDAG, 22 JUNIJ.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over het ontwerp van wet tot goedkeuring van artikelen der overeenkomst met Frankrijk tot wering van den nadruk.

De heer WINTGENS herinnert aan zijne uitvoerige bestrijding van het tractaat in 1852. Hij zal nu nagaan in hoever aan zijne toen geopperde bezwaren is te gemoet gekomen. Hij is van oordeel, dat thans niet meer of niet meer in gelijke mate de bezwaren van destijds bestaan. En dat is voor Spr. reden genoeg om, onder de tegenwoordige omstandigheden, niet de verantwoordelijkheid op zich te laden van eene afstemming van het tractaat met die mogendheid. De gronden voor zijn goedkeurend votum zijn in het algemeen, dat dit tractaat een eerste stap is omtrent het internationaal copijregt, waaraan Nederland zich niet mag onttrekken en die ons den weg gemakkelijk zal maken, om het Belgie ook te contracteren, waarbij wij een werkelijk groot belang hebben. Spr. doorloopt nu zijne vroegere bezwaren om aan te toonen, dat zij nu uit den weg zijn geruimd.

Zijn vroeger bezwaar, dat het tractaat nopens den nadruk was losgemaakt van het handels-tractaat van 1840, is thans vervallen. De tegenwoordige overeenkomst is nu geïdentifieerd met het handels-tractaat. Vroeger was er geene wederkeerigheid; doch nu is de uitgestrektheid van het regt gelijk gemaakt voor beide partijen. En wat nu het bezwaar der vertalingen betreft: Spr. gelooft niet, dat het regt van den Franschen schrijver op vertaling van zijn werk bestaat.

De Fransche wet zwijgt daarover en verbiedt de vertaling niet; de Nederlandsche regter zou dus daarvoor geene veroordeeling uitspreken. Buitendien, er is in de Memorie van Beantwoording eene uitdrukkelijke verklaring gegeven dat tusschen beide onderhandelaren is verstaan, dat het vertalingsregt niet in de conventie is opgesloten. Een ander bezwaar van Spr. tegen het vorig tractaat bestond in onze verpligte surveillance aan de grenzen in het belang van Frankrijk. Ook daaraan is nu te gemoet gekomen; want art. 6 van het vorig ontwerp-tractaat is nu niet overgenomen. Om al deze redenen zal hij nu het tractaat aannemen.

Spr. beantwoordt nu de gronden door den heer van der Linden tegen het tractaat aangevoerd. *a* wat betreft het verschil van inkomende regten. Spr. zegt, dat dit niets gemeens heeft met het beginsel van den letterkundigen eigendom; dat is eene tariefsquaestie en behoort in een handelstractaat te huis. Buitendien onze uitvoer van boeken naar Frankrijk is zeer gering. Ten tweede beantwoordt spr. de aanmerking nopens de ongelijkheid der formaliteiten.

Maar hij geeft toch aan den Minister van Buitenl. Zaken in overweging, dat onze boekhandel alsnog in het bezit is van vele exemplaren afkomstig van nadruk, die op wettige wijze verkregen zijn. En nu is de vraag, of de uitverkoop daarvan geene bemoeijelijking door dit tractaat zal ondervinden. Spr. wijst ten slotte op het belang van ons land, om het tractaat, na reeds eenmaal te zijn verworpen, niet op nieuw af te stemmen. Het geldt hier eene gewigtige beslissing, die hij wel op het hart drukt.

De heer MACKAY heeft ook in 1852 tegen het toenmalig tractaat gesproken en gestemd. Hij herinnert aan de ongunstige omstandigheden en stemming, waaronder dat tractaat werd bediscussieerd; de stemming voor den toenmaligen Minister van Buitenlandsche Zaken was ook alles behalve gunstig. Ook waren in 1852 nog alle tractaten van dergelijken aard tusschen Frankrijk en andere Rijken niet gesloten, en Nederland wilde zich niet dadelijk laten overhalen, om terstond toe te geven. Maar wat nu dit tractaat betreft, en dit is van meer gewigt, de *inhoud* daarvan is veranderd. Hij is evenwel nog in dubio, en zal de inlichtingen afwachten, alvorens zijne stem te regelen. Hij heeft nog bezwaren vooral wat betreft het verschil nopens de inkomende regten.

Er is ons ook geen aequivalent gegeven voor het weren van den nadruk. Zijn 2de bezwaar in 1852 was de retroactiviteit; dit is nu wel iets verzacht, maar nog niet opgeheven. Spr. wilde eene bepaalde uitzondering voor de werken, die vóór het tractaat nagedrukt en in onzen boekhandel aanwezig zijn. Zijn 3de bezwaar ligt in de uit te oefenen politie. Hij kan het gevoelen van den heer Wintgens niet deelen, dat, nu art. 6 van het vorig tractaat weggelaten is, dit toezigt is opgeheven; want, als men den invoer enz. van nagedrukte Fransche werken wil weren, dan moet men toch politie hebben aan de grenzen, en Spr. is tegen het denkbeeld, om op de fraude van een ander land politie uit te oefenen, zeer gestemd.

Ook de quaestie van het vertalingsregt is spr. volstrekt niet duidelijk. — Het argument van den heer Wintgens, dat er in Frankrijk geen vertalingsregt bestaat, gaat niet op, want Frankrijk kan na het tractaat, zijne wetgeving veranderen en dan vraagt spr. wat ons dan eene zinsnede uit de Mem. van beantw. zal baten.

Spr. eindigt met de opmerking reeds in 1852 gemaakt, namelijk of er achter dit tractaat ook verscholen ligt eene belemmering van de vrijheid van drukpers. Als Spr. niet goed ingelicht wordt en hij daardoor tegen het tractaat mogt stemmen, dan heeft dit niet eene politieke strekking of geschiedt het uit gebrek aan vriendschappelijke gezindheid, maar dan strekt het tot handhaving van het regt van Nederland.

De heer DIRKS brengt eenige opmerkingen in het midden over het tractaat in het algemeen, namelijk dat onze positie tegenover Frankrijk is van exceptionelen aard, onze taal wordt er niet gelezen en een tractaat met Frankrijk moet dus wel eenzijdig zijn. De nadruk is immoreel ten aanzien van den auteur en ook van den boekhandel. Die opinie is algemeen zoowel in het binnen- als in het buitenland. Onze boekhandel heeft er op het eerste taalcongres te Gent de aandacht op gevestigd.

Zijne conclusie is, dat, wie het doel wil, ook de middelen moet willen, en dat dus de nadruk moet gekeerd worden. Het bezwaar van het verschil van het inkomend regt weegt bij Spr. niet veel, omdat de uitvoer van boeken van hier naar Frankrijk zeer gering is. Spr. wenscht echter inlichtingen te ontvangen omtrent de vertalingen.

De heer VAN HOËVELL zegt, dat de heer Mackay de gissing gewaagd heeft of niet de ongunstige stemming in 1852 tegen den toenmaligen Min. van Buitenl. Zaken van invloed is geweest op de verwerping van het tractaat. Die opmerking geeft Spr. aanleiding om ook nu eene gissing te wagen, maar in omgekeerden zin; en dan vraagt hij: of misschien de gunstige stemming voor den tegenwoordigen Min. van Buitenl. Zaken, ook niet eenigen invloed op het lot van dit tractaat zal uitoefenen.

Spr. zegt dit niet met het oog op den heer Mackay, die met openhartigheid zijne zelfde bezwaren als van vroeger heeft bloot gelegd; maar doet de vraag met het oog op den heer Wintgens. Hij herinnert zich, hoe die Spr. vroeger met warmte en vuur het tractaat heeft bestreden, en nu verdedigt hij het ook met diezelfde warmte en met datzelfde vuur als vroeger. Spr. staat nu stil bij drie punten, om aan te toonen, dat op de hoofdpunten de zaak niet veranderd is. In de eerste plaats merkt Spr. op, dat de heer Wintgens het zeer toejuicht, dat art. 6 van het vorig tractaat vervallen is.

Maar Spr. houdt dat vervallen voor een groot nadeel, want, als er gezorgd moet worden voor surveillance, dan kan het niet anders geschieden dan op dezelfde wijze, die toen werd voorgesteld, namelijk door *onze* ambtenaren; en als dat niet goed gaat, dan zal Frankrijk misschien eischen het zelf te doen. De krachtige bestrijding van den heer Wintgens in 1852 blijft dus nog in zijn geheel. Spr. leest de zinsnede der rede van den heer Wintgens voor, met betrekking tot dit punt. — Zijn tweede bezwaar is het verschil van inkomende regten.

Spr. stemt niet in met den heer Wintgens, dat wij daarvoor niet hadden behoeven te zorgen bij dit tractaat; hij vraagt aan den Min. van Buitenl. Zaken of er pogingen zijn in het werk gesteld om eene verlaging van het inkomend regt op onze boeken in Frankrijk te verkrijgen.

Ten *derde* merkt spr. op dat de heer Wintgens gezegd heeft, dat hij zijne vorige rede op den voet zou volgen, maar dit heeft die spreker niet gedaan op een gewigtig punt. Art. 12 van het tractaat van 1852 was destijds hoofdbezwaar van den heer Wintgens en nu is dat artikel in dezelfde bewoordingen vervat; alleen is de termijn van 4 maanden nu op 6 maanden gebragt. Ten slotte zegt spr. dat het tractaat wel veranderd is in de woorden of in den vorm, maar niet in de zaak. Daar hij dus de overtuiging niet heeft, dat er tusschen dit en het vorig tractaat eenig merkelijk onderscheid bestaat, zal hij, even als in 1852, daartegen stemmen.

De heer WINTGENS merkt op, naar aanleiding van de wijze, waarop de heer v. Hoëvell zich beijverd heeft, Spr. in tegenspraak met zich zelven te brengen, dat hier minder de vraag is wat deze of gene vroeger of later gezegd heeft, maar wel wat afdoende voor deze zaak is. En nu herhaalt Spr., dat de bezwaren nu in mindere mate bestaan dan in 1852, hoewel er misschien nog een bezwaar bestaan blijft. Wat nu art. 6 betreft, dit artikel is nu vervallen en de surveillance zal dus nu niet meer zoo kunnen zijn, als krachtens art. 6 van het vorig tractaat.

Nederland zal zijne instructie geven aan zijne ambtenaren en Frankrijk zal de surveillance niet kunnen ontleenen

een tractaat. — Wat de vermindering van het inkomend regt betreft: spr. herhaalt dat dit niet hier, maar in een handels-tractaat te huis behoort. — En wat nu art. 12 betreft, juist de korte termijn van toen was het bezwaar, omdat wij destijds door een korten termijn in de grootste aangelegenheden hadden kunnen geraken.

De heer ROCHUSSEN herinnert ook aan de verschillende indrukken van 1852 en nu en aan het verschil van omstandigheden van vroeger en thans. Er was toen verhaaste oproeping van leden en men meende er toen eene zekere soort van dwang in te zien. Spr. verdedigt het tractaat van 1840 en toont het voordeelige daarvan aan tegen sommige aanvallen, die daartegen zijn gerigt. Hij gaat, ten betooge daarvan, de resultaten van het tractaat na, en vindt daardoor vermeerdering van handel en scheepvaart.

Daarna bespreekt hij het verband, dat er bestaat tusschen het tractaat van 1840 en een letterkundig verdrag, welk ook, waarvan de slotsom is, dat al bestond het tractaat van 1840 niet, Nederland toch niet moet weigeren het beginsel van wering van den nadruk te erkennen, dat nu zoo algemeen aangenomen is. De erkenning van den letterkundigen eigendom is z. i. een stap voorwaarts tot de regtmatige vrijheid der drukpers. Eindelijk, afgescheiden van dat alles, ook uit een politiek oogpunt is het goed om thans, na al het gebeurde, een einde aan de zaak te maken.

De heer v. ZUYLEN v. NIEVELT zal niet veel over dat onderwerp in het midden brengen, omdat hij in eene vroegere betrekking over dezelfde aangelegenheid in zekeren zin is werkzaam geweest. Wat nu het tractaat zelf betreft, vraagt Spr. aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, langs welken weg en middelen men zich voorstelt uitvoering te geven aan art. 5. Art. 6 van het tractaat van 1852 is nu vervallen en nu heeft de heer Wintgens dit wel verdedigd, en het doet Spr. denken aan den pleitbezorger, die met even veel talent het voor en tegen eener zaak kan uiteenzetten; maar Spr. is niet zoo gerust als nu de heer Wintgens.

Spr. heeft het vroegere art. 6 als eene heilzame bepaling beschouwd, om te verhinderen, dat Fransche ambtenaren en boekenkenners de surveillance aan onze grenzen uitoefenen. Nu is alles in het onzekere. Spr. zou het als eene verdienste beschouwd hebben, als art 5 ook vervallen ware, maar nu art 5 er in opgenomen is, was art. 6 een waarborg.

De heer HOFFMAN beantwoordt het gezegde van den heer Rochussen over den lof, dien de Spr. heeft toegezwaaid aan het tractaat van 1840. Volgens Spr. heeft de ondervinding integendeel geleerd, dat het tractaat voor den Nederlandschen handel niet voordeelig, maar integendeel hoogst nadeelig is geweest. — Wat nu het tegenwoordig tractaat voor den letterkundigen eigendom betreft, wil Spr. eene cathegorische verklaring nopens het vertalingsregt, en hij vraagt ook waarom in art. 2 ook niet is opgenomen het depôt voor de Fransche auteurs?

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE heeft twee bezwaren, die hij opgeeft: 1o. dat het vertaalregt niet genoeg beschermd is; hij vraagt of bij ratificatie het niet zoodanig is te maken, dat het verzekerd is en niet door eene latere verandering in de wetgeving illusoir gemaakt kan worden; en 2o. het gemis van dépôt voor de fransche auteurs.

De heer THORBECKE zegt, dat zijne bedenkingen gerigt zijn tegen het hoofdbeginsel van het tractaat. Hij is nooit ingenomen geweest met het dringen van Frankrijk om de geheele wereld cijnsbaar te maken aan het voordeel, dat zijne schrijvers en uitgevers wenschen te behalen. Letterkundige eigendom is een groot woord, maar het wordt niet altoos door eene juiste gedachte uitgedrukt. Hij is van oordeel, dat er tegen nadruk in zekere mate mag en moet gewaakt worden door de wetgeving van ieder land, maar binnen zekere grenzen, en dat dit niet zoo ver mag gaan dat dit naar het willekeurig verlangen van den auteur of uitgever ten nadeele van het algemeen kan strekken. Hij is geen voorstander van een uitsluitend regt ten koste van tijdgenoot of het nageslacht. Men moet niet een monopolie in het belang van den auteur scheppen, en de eischen der beschaving en verlichting ook niet uit het oog verliezen.

Veel hangt ten deze af van den aard van het werk, en van daar dan ook dat b. v. in onze wetgeving de schoolboeken geen koopregt daarstellen. — Wat het ontwerp zelf betreft, het tractaat van 1840 zegt, dat de letterkundige eigendom zal worden gewaarborgd. Er bestaat dus voor ons geene andere verbindtenis, dan dat wij niet mogen weigeren eene overeenkomst te sluiten; maar over de voorwaarden daarvan hebben wij een vrij oordeel.

Nu geeft dit tractaat dezelfde bescherming aan de fransche als aan onze uitgevers. Hiertegen heeft spr. twee bedenkingen: In de eerste plaats is onze wet van 1817 gemaakt, zonder dat men toen rekende op eene dergelijke uitbreiding van regten bij tractaat aan vreemden te geven. Ten tweede vraagt Spr. of men niet, als men eene wet moest maken eene andere grens zou trekken voor vreemdelingen dan voor inlanders. In dat opzigt laat het tractaat van 1840 volkomen vrijheid.

En nu komt Spr. tot de slotsom, dat wij niet geroepen zijn aan Fransche schrijvers en vooral aan Fransche uitgevers zoodanig regt op bescherming en monopolie te geven, nog zoo langen tijd als dit ten aanzien van onze uitgevers en schrijvers teregt wordt toegestaan.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN moet eenige algemeene beschouwingen voorop stellen.

1o. Voor een betrekkelijk kleinen Staat ligt de kracht in eene eerlijke en ruime naleving van verbindtenissen, en de aanleiding tot de nu aangegane verbintenis bestond in het tractaat van 1840.

2o. De Min. herinnert aan den stand der zaak. Sedert 18 jaren is dergelijk tractaat aan Frankrijk beloofd. Frankrijk heeft er telkens op aangedrongen en niet eerder dan in 1852 zijn die pogingen tot uitvoering gekomen.

3o. Frankrijk heeft reeds ten opzigte van vreemde landen dezelfde regten gehuldigd als het nu voor zich zelf vraagt.

4o. Het tractaat met Belgie was in Julij 1852 nog niet gesloten, en er is dus *sedert* reeds een groot belang voor onzen boekhandel vervallen.

5o. Wij hebben wel niet alles verkregen wat wij in 1852 verlangd hebben, maar toch wel veel er van.

6o. De positie van den vorigen Min. van Buitenl. Zaken was geheel verschillend. Deze bevond zich niet op zulk een gunstig terrein als de Min., want hij heeft zijn voordeel gedaan met de bedenkingen in 1852 tegen het toenmalig tractaat gemaakt.

7o. De Min. doet vooral opmerken, dat wij het regt hebben om ten allen tijde onze eigene wetgeving te veranderen, en dat is eene parachute. Dit argument domineert z. i. alles.

De Min. gaat nu 1o. de bedenkingen na en de vragen, die tot hem gerigt zijn.

Ten tweede beantwoordt de Min. de vragen nopens art. 5 van het tractaat.

3o. Wat het bezwaar nopens de inkomende regten betreft, zegt de Minister, dat men niet bevoegd was deswege in dit tractaat bepalingen te maken. Hij heeft er bij de onderhandelingen ook niet op aangedrongen.

De Min. beantwoordt vervolgens nog eenige opmerkingen, die in zijne schatting over meer ondergeschikte punten handelen.

De zitting wordt daarna gesloten tot morgen ochtend ten elf ure.

's Gravenhage, 22 Junij.

Z. M. heeft benoemd, bij het 4de regement dragonders, tot 1sten luitenant, den 2den luitenant E. D. Bakker, van het 3de regement dragonders, en den 1sten luitenant F. J. van Kempen, van het 4de regement dragonders, uit de dienst ontslagen.

Vóór het wetsontwerp tot goedkeuring van het tractaat omtrent de regeling van de grenzen der Nederlandsche en Portugesche bezittingen op Timor en onderhoorige eilanden, *gister* aangenomen met 32 tegen 22 stemmen, hebben gestemd de heeren: Godefroi, [illegible] van Domburg, de Kempenaer, Bosscha, Stolte, van Franck, Dirks, Baud, Wintgens, van Deinse, Storm van 's Gravesande, Nolthenius, Taets van Amerongen, van Lennep, van Rappard, Rochussen, van Akerlaken, de Brauw, Dommer van Poldersveldt, Gevers van Endegeest, van Nispen van Sevenaer en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd, de heeren: Mackaij, Sander, van der Poel, Strens, van Zuijlen van Nijevelt, van Heiden Reinestein, Zijlker, Heemskerk, Detprat, van Hoëvell, Beens, Ter Bruggen Hugenholtz, de Limpens, Dullert, Anemaet, Jespers, van der Veen, Bots, Hoffman, van Eck, L. D. Storm, van Foreest, Thorbecke, Elout van Soeterwoude, Reinders, Westerhoff, van der Linde, Huguenin, Hoynck van Papendrecht, Blaupot ten Cate, de Lom de Berg en van Rheede van Oudtshoorn.

---

* H. K. H. Prinses Hendrik is gisteren uit de residentie naar Soestdijk vertrokken, waarwaarts Z. K. H. Prins Hendrik zich ook zal begeven, nadat de feesten te 's Hertogenbosch zullen zijn afgeloopen.

---

* Bij gunstig weder zullen de illuminatie en het vuurwerk, ter eere van HH. MM. den Koning en de Koningin, Zondag ll. uitgesteld, op aanstaanden Maandag plaats hebben.

---

* Gisteren is er door een gedeelte van de alhier in garnizoen liggende batterij veld-artillerie, aan het station van den Holl. IJzeren Spoorweg eene proef genomen, om de stukken geschut, geheel bespannen, op de wagens te plaatsen. Die proefneming schijnt aan de verwachting te hebben beantwoord. Heden zal het een togt naar Leiden maken en van daar terugkeeren.

---

* Gisteren is bij arrest van het Prov. Geregtshof in Zuidholland F. J. J. S. gewezen bediende bij de Holl. Spoorweg-maatschappij, wonende alhier, schuldig verklaard aan twee diefstallen en veroordeeld tot zes jaren tuchthuisstraf.

---

* In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt de baron de Vos en familie, vergezeld van den ridder Dumely, beide komende van Parijs.

De Kerkeraad der Christelijk Afgescheiden gemeente te Kockengen heeft verzonden het navolgende adres:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Geven met bescheidenheid te kennen, de ondergeteekenden, uitmakende den Kerkeraad der Christelijk Afgescheiden gemeente te Kockengen, als zoodanig erkend bij Koninklijk besluit van 15 Januarij 1841, No. 19.

Dat zij hebben moeten ondervinden, dat ten vorige jare, op een afstand van 20 ellen van het Kerkgebouw hunner gemeente, een nieuwe Kerk voor de Roomsch-Catholieke gemeente is gevestigd, waardoor zij in hunne regten zich verkort achtten en ten gevolge van het doordringen van het geluid in hunne godsdienstoefeningen werden gestoord of belemmerd;

Dat zij zich reeds vóór het begin van uitvoering gewend hebben eerst tot het Gemeentebestuur hunner woonplaats en daarna tot de Gedeputeerde Staten der Provincie Utrecht, blijkens de hierbij bij afschrift overgelegde adressen, als Bijlage Lr. A en B;

Dat zij, van het Gemeentebestuur in 't geheel geen, — van Gedeputeerde Staten een onvoldoend antwoord ontvangen hebbende, zie Bijlage Lr. C., zich hebben gewend tot Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning, overeenkomstig en zich beroepende op de bepalingen der Wet, van 10 Sept. 1853 (*Staatsblad*, No. 102), verzoekende het bevel tot sluiting van het onwettig daargesteld Kerkgebouw, tot uitvoering der wet en tot handhaving van de regten der rekwestrerende gemeente, van welk rekwest als Bijlage Lr. D. een afschrift is hierbij gevoegd;

Dat zij in antwoord op dit hun adres hebben ontvangen eene Koninklijke dispositie van 6 Mei j.l., No. 52, houdende de weigering van der adressanten verzoek, om de sluiting der Kerk te bevelen en vastellende eenige bemiddelende bepalingen, volgens het afschrift Lr. E;

Dat zij, zoo als het goeden onderdanen past, aan de Koninklijke beschikking zich onderwerpende, niet te min gemeend hebben, eenige bedenkingen te moeten inbrengen tegen de door de Raadslieden der Kroon aangevoerde praemissen en inlichtingen, tevens aan Zijne Majesteit den Koning verzoekende, hunne zaak in nadere overweging te willen nemen, blijkens afschrift van hun adres van 24 Mei jl., Bijlage Lr. F;

Dat zij, over de willekeur en partijdigheid der Gemeentelijke en Provinciale autoriteiten zich beklagende, na meer dan een jaar de uitspraak der Hooge Regering te hebben ingewacht in het voormelde besluit van 6 Mei jl., No. 52, hebben verkregen eene zijdelingsche erkenning van hun goed regt, zonder daarin te worden gehandhaafd en voorts een politie-reglement op het houden der godsdienstoefeningen in de beide belendende Kerken, door welks bepalingen, voor hunne gemeente overwegende belemmeringen overblijven;

Dat de dispositie der Hooge Regering geacht moet worden op voordragt van Zijner Majesteits verantwoordelijke Ministers te zijn genomen, waarom de adressanten overeenkomstig den aard onzer tegenwoordige staatsinstellingen meenen te handelen, door aan de Vertegenwoordiging des volks, die tot de daarstelling der Wet van 10 September 1853 (*Staatsblad*, N°. 102) heeft medegewerkt, de kennisneming van het feit te verzoeken;

Dat zij het feit, 't welk hun beklag heeft uitgelokt, achten te zijn *een schending van 's lands wetten* en als zoodanig te behooren tot de kennisneming uwer Vergadering, alzoo:

1o. het kerkgebouw der Roomsch-Catholieke gemeente eigendunkelijk is daargesteld *op eene* ANDERE *plaats*, dan waartoe de magtiging verleend was, op het eigen verzoek dier gemeente, bij Koninklijk besluit van 11 Mei 1853, No. 62, welke overtreding daarenboven,

2o. *in strijd met de bepalingen van art.* 7 *der Wet van* 10 Sept. 1853 (*Staatsblad*, No. 102), waaraan juist door de willekeurige verandering van haar bouwplan, de Roomsch-Catholieke gemeente werd onderworpen, den hinder voor de rekwesterende gemeente heeft verwekt;

Dat zij, wat de verdere toelichting der punten betreft, naar de als bijlage overgelegde stukken verwijzen, waaruit de *onwettigheid van den bouw* en de *onvermijdelijkheid van de toepassing der Wet*, in hun oog overtuigend blijken.

Redenen waarom de adressanten met bescheidenheid en gepasten aandrang aan Uwe Vergadering verzoeken, dit hun adres in ernstige overweging te willen nemen, en zoodanige stappen bij de Raadslieden der Kroon te doen, als zij tot handhaving en uitvoering van 's lands Wetten, in het belang der *openbare orde* en tevens van de regten der rekwestrerende gemeente, zal vermeenen te behooren.

't Welk doende enz.

Kockengen, 21 Junij 1854.

De Commissie der Tweede Kamer, belast met het onderzoek naar het verslag omtrent de uitvoering der wet tot regeling van het muntwezen in Neêrl.-Indië van 31 Dec. 1854, heeft haar rapport uitgebragt.

Uit het verslag blijkt, dat de wet van 1 Mei 1854 in Nederlandsch Indie is afgekondigd en in werking gebragt met 1 September van dat jaar.

Reeds in de maand Mei 1854 was, naar aanleiding van uit Nederland bekomen bevelen, aan de houders van gouden tien-gulden- en vijf-gulden-stukken in Indie de gelegenheid tot inwisseling tegen recepissen gegeven. Het is echter den minister nog niet gebleken of en zoo ja in welke mate van die bevoegdheid gebruik is gemaakt.

Als verdere maatregel van voorbereiding tot uitvoering van de wet van 1 Mei 1854 en in verband met het bestaande stelsel van recepissen en wisseltrekking, waren aan het Indische bestuur voorschriften gegeven, ten doel hebbende om de circulatie van papier en van koperen duiten zooveel mogelijk te beperken, en als de meest geschikte middelen ter bereiking van dat doel aangeprezen, de beperking der uitgifte van biljetten der Javasche bank; het staken der uitgifte van recepissen tegen depôt van zilver; het afgeven van wissels op het departement van kolonien, ook tot een hooger bedrag dan voor de behoefte der Indische kas vereischt wordt, wanneer zich de gelegenheid tot plaatsing daarvan voordeed, mits het daarvoor te ontvangen bedrag afzonderlijk wierd gedeponeerd, of wel, onder bijzondere omstandigheden, het doen van zekere betalingen in zilveren specie. Het is echter gebleken, dat laatstgenoemd middel niet is kunnen worden aangewend.

Uit de middelen, aangewezen bij de wet van 1 Mei 1854, was vóór den afloop des jaars reeds eene som van tien millioen in zilveren standpenningen naar Indie verzonden.

De Gouverneur-Generaal was aangeschreven om die zilveren specie voorloopig afzonderlijk gedeponeerd te houden en daarvan vooralsnog geen gebruik te maken tot verwisseling van recepissen en kopergeld.

De Comm. komt verder in becijfering betreffende de vermunting zelve, en vraagt eindelijk, of een minder muntloon voor den muntmeester niet toereikend zou geweest zijn? Zij wijst er ook op, dat hierbij niet uit het oog verloren moet worden, dat het aankoopen van de noodige nieuwe muntspecien voor rekening van den Staat geschiedt, en tevens, dat het muntloon door den Koning, en niet door den muntmeester behoort bepaald te worden.

De Min. van Finantien heeft, bij resolutie van 16 Junij jl., no. 9, krachtens autorisatie van Z. M., met wijziging, in zooverre, van vroeger gegeven voorschriften, bepaald:

1°. dat de vrijdom van den accijns op het zout, bestemd ter vermenging onder het voeder van het vee, en vermeld in art. 50 der wet van den 26sten April 1852 (*Staatsbl.* n°. 93), voortaan slechts zal worden verleend voor het

zout, bestemd tot vermenging onder het voedsel van runderen, kalveren en schapen;

2°. dat die vrijdom niet hooger mag zijn, dan in verhouding van vier lood zout per dag voor ieder rund of kalf, en zes wigtjes zout per dag voor ieder schaap; gelijkstaande aan een jaarlijksch verbruik van 14.60 ponden zout voor ieder rund of kalf, en van 2.20 ponden zout voor ieder schaap;

3°. dat nogtans op de thans loopende acten van vrijdom van accijns voor zout, ten behoeve van het vee, niet zal worden teruggekomen.

Vermits er volgens een uit Nederlandsch Indie ontvangen berigt aldaar voor het tegenwoordige geene gelegenheid bestaat om geregeld te voorzien in het doen afhalen van *Point de Galle op Ceylon* en overbrengen naar Batavia, van de brievenmalen die met de landpost in de tweede helft van elke maand uit Europa worden verzonden, zoo zal de expeditie van hier met die post, zoowel over Southampton als over Triëst of over Marseille voorloopig worden gestaakt.

Er zal dus voortaan en tot nadere kennisgeving slechts ééns in de maand eene verzending van brieven met de landpost naar Nederlandsch Indie kunnen geschieden, te weten over *Southampton* tot en met den 2den, over *Triest* tot en met den 5den en over *Marseille* tot en met den 9den van elke maand; een en ander berekend op het vertrek uit Amsterdam, terwijl de verzending uit andere plaatsen zal moeten geschieden in dezelfde evenredigheid naar mate de loop der posten dit medebrengt. (*St.-Ct.*)

Wij lezen het volgende in het *Handelsblad*:

Wij vernemen met genoegen, dat aan den heer Paul van Vlissingen, door den Minister van Binnenlandsche Zaken is te kennen gegeven, dat de Regering niet ongenegen is, op nader te regelen voorwaarden, aan hem de gevraagde concessie te verleenen tot het leggen van eenen ketting op den bodem van het Noord-Hollandsche kanaal, ten einde door middel daarvan met gering stoomvermogen de schepen door dat kanaal te brengen, nadat proefondervindelijk zij aangetoond, dat daaromtrent geene bezwaren bestaat.

Daar nu uit de door voornoemden heer verleden Maandag in eene vergadering der Vereeniging voor de Volksvlijt gehoudene rede, is gebleken, dat in de maand April jl. met een daartoe ingerigt vaartuig proeven op de Seine zijn genomen, welke de stoutste verwachting hebben overtroffen, zoo mogen wij deze zaak als gevestigd beschouwen en Amsterdam geluk wenschen, dat het, vertrouwende op de ons bekende activiteit van onzen stadgenoot, weldra in het bezit zal zijn, van eene gelegenheid, waardoor de schepen onder alle omstandigheden, des ochtends alhier op sleeptouw genomen, des avonds naar zee zullen kunnen gaan; hetgeen, ten aanzien der groote scheepvaart, het Nieuwe Diep in eene voorhaven van Amsterdam herschept.

De *Middelb. Ct.* berigt: dat de inbeslagneming van een binnen vaartuig met een honderd melissen welke onlangs door een visiteur der recherche te water op de Schelde plaats had, en waarvan in dit blad is melding gemaakt niet is gehandhaafd. Naar wij vernemen heeft de minister van financien, op voordragt van den heer provinciale directeur in Zeeland de bekeuring en aanhaling onmiddellijk buiten gevolg gesteld, en het vaartuig benevens de melissen aan den schipper doen teruggeven, terwijl er thans tusschen de administratie en hem over het bedrag der hem te-dezer zake toekomende schadevergoeding wordt onderhandeld. Zoo het schijnt wordt de fiscale handelwijze van genoemde visiteur door de hoofd-administratie ten hoogste afgekeurd.

Den 19den dezer is te Bolnes op de werf van den scheepsbouwmeester A. Pot de kiel gelegd van het fregat-barkschip *Adriana Petronella*, groot 350 lasten, voor rekening van de heeren P. Varkevisser en zonen, te Rotterdam, zullende gevoerd worden door kapit. A. A. Broex.

Ofschoon het eerst was te vreezen geweest, dat de invloed van het ongunstige voorjaarsweder op het hooigewas schadelijk zou zijn geweest, heeft de in het laatst der vorige week te Meppel gehouden groote jaarlijksche grasverpachting toch 30 à 40 proc. meer opgebragt als ten vorige jare, en toen reeds was de verpachting buitengewoon hoog; deze verhuurde hooilanden bevatten thans minder gras dan verleden jaar om dezen tijd bij de verpachting, doch in de laatste regt groeizame dagen, is dit gewas in deze omstreken buitengewoon spoedig in wasdom toegenomen, zoodat men bij een geregelden voortgang nog wel eene goede opbrengst verwacht; de bunder heeft niettemin bij bovengenoemde verpachting opgebragt *f* 55 à *f* 70. Niemand heugt zoo een hoogen prijs voor die landen, die niet eens over het algemeen tot de middelmatigen behooren.

De kundige ambtenaar der Provinciale Griffie van *Gelderland*, de heer F. C. D. BAUER, heeft een werk aangekondigd, dat gewis velen welkom zijn zal: eene nieuwe verzameling namelijk van de Provinciale bladen van *Gelderland*: hij stelt zich voor uit de veertig thans bestaande boekdeelen de nog *toepasselijke nommers* over te nemen, en van die van tijdelijken aard en van voorbijgaand belang alleen de opschriften te vermelden; op die wijze kan natuurlijk veel wegvallen, zoodat de uitgever berekent, dat in vier of vijf deelen, ieder van ongeveer veertig vellen druks, de verzameling tot 1850 compleet zal kunnen zijn; voor *f* 12 à *f* 15 zal ieder zich dus eene beknopte verzameling kunnen verschaffen van al hetgeen nog belangrijk is in de Provinciale bladen van 1815—1850. Wij twijfelen niet of de *Nieuwe Verzameling* zal ruimen bijval vinden.

(*Weekbl. v. d. Burgerl. Administratie.*)

Uit het Weekblad der Afgescheidene gemeenten *de Stem* vernemen wij, dat er plan zou bestaan tot de uitgave van een dergelijk blad door Ds. Jolfers, onder den naam van *Trompet van 's Gravenhage*.

In de 89ste jaarlijksche Algemeene Vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde gisteren te Leyden gehouden, zijn tot binnenlandsche leden gekozen: de HH. J. H. Behrns, lector der taalkunde, te Franeker; Mr. J. H. Burlage, te Amsterdam; Jhr. E. A. O. de Casembroot, majoor en buitengewoon adjudant des Konings, gouverneur van Z. K. H. den Prins van Oranje; T. van Dumen, Herv. predikant, te Vledder; Jhr. Mr. W. T. Gevers Deijnoot, oud-lid der Staten-Generaal, oud-dijkgraaf van Schieland, te 's Gravenhage; Jhr. Mr. W. C. C. Evertsen de Jonge, te 's Gravenhage; J. J. Nieuwenhuijzen, te Amsterdam; P. Nijhoff, adjunct-archivarius, te Arnhem; J. van Oosterwijk Bruijn, te Amsterdam; Mr. W. v. d. Poll, lid van de arrond.-regtbank, te Tiel; Mr. W. Sieverts van Reesema, advocaat, te Rotterdam; W. R. Veder, Teol. Dr. Herv. predikant, te Dordrecht; W. Vrolik, hoogleeraar, te Amsterdam en Dr. J. J. F. Wap, te Utrecht. Tot buitenlandsche leden: de HH. de Bavay, proc.-gen. te Brussel; K. W. Bouterwek, director der gymnasiums te Elberfeld; Prosper Cuijpers, te Brussel; Eug. Delecqz, raadsheer in het hof van cassatie te Brussel; Dr. E. T. Gaupp, prof. te Breslau; Dr. C. L. Grotefend, bibliothecaris te Hanover; A. Holtzmann, prof. te Heidelberg; O. Klopp, gymnasial-lehrer, te Osnabrück; Mr. L. J. Koenigswarter, te Parijs; F. Pfeiffer, prof. en bibliothecaris, te Stuttgart; E. Quinet, te Brussel; C. Weiss, prof. te Parijs; W. E. Wilda, prof. te Kiel en K. Wilhelmi, te Sinzheim in Baden.

Advertentien.

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

12e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 7198 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 22 Junij 1855.

Nederland.	Pot.		**Rusland.**	Pot.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 3/8 1/16			
Dito Certificat.	3	75	*Hope* 1798/1816	5	102 5/8
Dito Dito.	4	98 5/16 9/16 1/4	Dito 1828/1829	5	101 1/2
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	77 1/2
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	76 11/16
Certificaten	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	2 1/2	50 7/8	Dito 1854	5	81 1/16
Frankrijk.			Inschr. Assig.	6	
Obligatien	3		Certific. dito.	6	
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 1/4	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. a/m.	3	30 1/4			
Bew. Sp. Com.		4 1/4	Metaliek	5	60 7/8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	72 [illegible]
Portugal.			Dito Nation.	5	65 [illegible]
Londen nieuwe.	3	39 1/4 5/8 1/2	Dito 1847	2 1/2	31 [illegible]
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2 1/2	31 [illegible]

Mexic., te Lond. 3 pct. 19⅞; dito Onb. 19⅞; Gr. Lond. p. s. 100. 2½ pct. 16 11/16, ¾ Ecuad. 3.

Tengevolge van voortgezette verkooporders op de lagere noteeringen, was onze fondsenmarkt heden over het geheel derom zeer ongunstig gestemd. Inzonderheid in Oostenrijksche fondsen.

LONDEN, Donderdag 21 Junij. Consols op t. 91⅛, 17; dito Uitg. 6¼, ⅛; Sardinie 86; Spanje 1 pct. dito Certific. 4, ¼; dito Passive 4, ⅛.

PARIJS, Donderdag 21 Junij. Fr. 4½ pct. 92.75; pct. 66.90; dito Slot 66.80; Sp. binn. 3 pct. 31; pct. 18⅜; Belg. 4½ pct. 93½.

WEENEN, Donderdag 21 Junij. N. Metall. 78⅜; 83½; Bankactien 994; Lombarden 101; Loten 185; Wissel op Londen 12.01; dito op Parijs 144½; Zilver

---

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.